

ข่าวเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานพัฒนาสังคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม ป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10100

โทรศัพท์. 0-2280-4085 ต่อ 3500, โทรสาร. 0-2281-2803

<http://social.nesdb.go.th>

สศช. ได้รายงานความเคลื่อนไหวทางสังคมในช่วงไตรมาสสอง ปี 2553 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2553

นางสุวรรณี คำมั่น รองเลขาธิการ สศช. เปิดเผยว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ติดตามความเคลื่อนไหวสถานการณ์ทางด้านสังคมที่สำคัญ ๆ ในช่วงไตรมาสสองของปีนี้ และประเด็นเฝ้าระวังสำคัญในระยะต่อไป สรุปได้ดังนี้

สรุปภาวะสังคมไทยในไตรมาสสอง 2553

เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวดีขึ้น ทำให้โอกาสการมีงานทำและการสร้างรายได้ดีขึ้น การจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการเพิ่มขึ้น อัตราการว่างงานเฉลี่ยลดลงสู่ระดับปกติ ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยเพิ่มขึ้น และช่วยบรรเทาผลกระทบจากภาวะค่าครองชีพที่สูงขึ้น แต่ภาวะฝนทิ้งชว่นานกว่าปกติทำให้ต้องเลื่อนการเพาะปลูกและการจ้างงานในสาขาเกษตรลดลง ตลาดแรงงานโดยรวมของประเทศยังมีโครงสร้างที่ไม่สมดุลแรงงานที่มีอยู่คุณสมบัติไม่ตรงกับความต้องการของตลาดและคุณภาพแรงงานยังต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่าง ๆ ยังต่ำกว่าเกณฑ์ จึงเป็นข้อจำกัดในการศึกษาต่อและการต่อยอดเพื่อพัฒนากำลังแรงงาน คนไทยมีความเสี่ยงด้านสุขภาพ และการเป็นโรคมามากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มโรคเรื้อรัง การระบาดของโรคไข้เลือดออกในปี 2553 สูงสุดรอบ 5 ปี รวมทั้งต้องมีการเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิตของคนไทยจากแรงกดดันสภาพทางสังคมและปัญหาความมั่นคงในอาชีพและรายได้โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานนอกระบบ ขณะที่ระบบสุขภาพยังต้องยกระดับคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่ รัฐบาลจึงต้องเร่งรัดการลงทุนขนาดใหญ่ด้านสุขภาพภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 เพื่อสร้างมาตรฐานคุณภาพบริการให้ใกล้เคียงกันมากขึ้น รวมทั้งเร่งดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ และสร้างโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรและบริการสาธารณะที่มีคุณภาพ ซึ่งการผลักดันให้การแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำสัมฤทธิ์ผลนั้น ภาคธุรกิจเอกชนจะเป็นพลังร่วมที่สำคัญยิ่งโดยการดำเนินการภายใต้ช่องทางารรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility: CSR) และการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม (Social Enterprises)

The Office of the National Economic and Social Development Board (NESDB), on September 1, 2010, reported Thailand's social conditions in the 2nd quarter of 2010.

Ms. Suwannee Khamman, Deputy Secretary General, together reported on the Office of NESDB's monitoring of significant social situations and important trends to watch for the next period.

Social Development Report in Q2/2010

The economic recovery led to increased employment in the industrial and service sectors, thus better job opportunities and higher income for people. Unemployment rate dropped to normal level. An increase in average wage income provided cushion from rising cost of living. But an unusual dry spell delayed cultivation and farm employment.

By and large, the national labour market is plagued by an overall poor labour quality and mismatches with regard to labour qualifications. Achievement at most education levels failed to meet the national standard, which represents an important obstacle for continuing education and labour skills development. In terms of health, Thai people face increasing health risks especially chronic diseases. The dengue fever outbreak in 2010 recorded the highest incidences in the past five years. Another health risk that should be monitored closely is mental health from social situations, job and income insecurity especially among informal workers. Enhancing the quality of services and bridging the gaps among different areas remains an important challenge for the healthcare system. The Government is therefore accelerating large investments in the health sector under the Strengthening Thailand Action Plan 2012 to achieve a more even standard of services, to reduce inequality in all aspects and to expand an access to resources and quality public services. This initiative needs active support from the private sector in the form of Corporate Social Responsibility (CSR) and social enterprises.

- ภาพรวมประเทศไทยปัญหาการว่างงานได้หมดไป ในไตรมาส 2/2553 มีผู้ว่างงาน 498.7 พันคน อัตราการว่างงานร้อยละ 1.3 ลดจากร้อยละ 1.8 ในไตรมาส 2/2552 จำนวนผู้ประกันตนที่ขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานก็ลดลงเช่นกันจาก 181,266 คนเป็น 143,265 คน เนื่องจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ รถยนต์ อุปกรณ์และชิ้นส่วน และอาหารแช่เยือกแข็งที่เพิ่มขึ้นมาก รวมทั้งภาคการท่องเที่ยวและบริการอื่น ๆ ที่เริ่มฟื้นตัวส่งผลให้ความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้น แต่การจ้างงานในภาคเกษตรลดลงร้อยละ 6.6 เนื่องจากปัญหภัยแล้งที่ทำให้ต้องเลื่อนการเพาะปลูกออกไป

- ประเด็นเฝ้าระวังที่สำคัญในระยะต่อไปคือปัญหาตลาดแรงงานตึงตัว ซึ่งจากสัดส่วนตำแหน่งผู้สมัครงานต่อตำแหน่งงานว่างที่ลดลง สะท้อนทั้งปัญหาเชิงโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงตามวัฏจักรเศรษฐกิจ ได้แก่ (1) การขาดแคลนแรงงานในอุตสาหกรรมหลักที่มีการขยายตัวมาก เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และอาหารแช่เยือกแข็ง ซึ่งมีความต้องการแรงงานรวมประมาณ 1 แสนคนและยังมีความต้องการแรงงานสำหรับกลุ่มผู้รับจ้างผลิตอีกด้วย (sub-contractor) การขาดแคลนแรงงานส่วนหนึ่งเป็นเพราะคุณภาพและทักษะฝีมือแรงงาน สัดส่วนการบรรจุงานต่อผู้สมัครงานและสัดส่วนการบรรจุงานต่อตำแหน่งงานว่างรวมของประเทศจึงลดลง (2) การตึงตัวของแรงงานระดับอาชีวศึกษา (ปวช. ปวส. และอนุปริญญา) เนื่องจากการขาดแคลนผู้ที่จบการศึกษายสายอาชีพ ในขณะที่แรงงานกลุ่มมีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าโดยเฉพาะสายสังคมศาสตร์ผู้ว่างงานมีมากกว่าตำแหน่งงานว่างอยู่มาก เช่นเดียวกับแรงงานระดับการศึกษาต่ำและมัธยมศึกษา มีผู้ว่างงานมากกว่าตำแหน่งงานว่างที่ผ่านกรมการจัดหางานอยู่มาก แต่ผู้ประกอบการหรือนายจ้างส่วนหนึ่งเลือกใช้แรงงานต่างด้าวเนื่องจากค่าแรงถูกกว่าและการดูแลคุ้มครองในเรื่องมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงานและเพดานชั่วโมงการทำงานมีมาตรฐานน้อยกว่า และ (3) ประชากรในวัยแรงงาน (15-59 ปี) กำลังชะลอตัวและอัตราการเข้าสู่ตลาดแรงงานเริ่มมีแนวโน้มลดลงโดยในไตรมาสสองนี้ เท่ากับร้อยละ 71.75 ต่ำกว่าร้อยละ 73.01 ในไตรมาสสองปีที่แล้ว โดยที่กลุ่มผู้ที่ทำงานบ้านและกลุ่มผู้สูงอายุที่ไม่สามารถทำงานได้นั้นมีจำนวนเพิ่มขึ้น

- การพัฒนาด้าน IQ/EQ ของเด็กไทยอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่องค์การอนามัยโลกแนะนำ (ที่ 90-110) ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นปัญหาการขาดสารไอโอดีนและธาตุเหล็กในหญิงมีครรภ์และเด็กทุกช่วงวัยโดยเฉพาะเด็กวัย 0-6 ปี ที่เป็นช่วงการพัฒนาสมองเต็มที่ที่สุด รวมทั้งเป็นปัญหาต่อเนื่องจากการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร

- Unemployment was no longer a problem. In the 2nd quarter of 2010, there were 498,700 unemployed, at 1.3% unemployment rate, representing a decrease from 1.8% during the 2nd quarter of 2009. Number of insured persons seeking unemployment benefits also dropped from 181,266 to 143,265. This was due to the economic recovery especially the expansion of exports of electronic goods, automobile and spare parts, and frozen food. Tourism and other service sectors also rebounded. As a consequence, demand for labour expanded, with an exception of farm labour; farm employment dropped 6.6% due to the dry spell that delayed the crop season

- An immediate concern is to monitor a rather tight labour market situation. Ratio of applications to vacant positions has dropped, reflecting structural problems and cyclical movements. *Firstly*, there is a shortage of labour in key industries that are expanding rapidly, e.g. automobile, electronics, frozen food; together they need approximately 100,000 workers, excluding sub-contract units. Labour mismatches partly account for the labour shortage; the quality of labour and labour skills that are available do not meet the requirements of the market. Consequently, the proportion of placements to job applications, and the proportion of placements to vacant positions have dropped. *Secondly*, the labour market is very tight at the vocational (vocational certificate, high vocational certificate, and diploma) level. But there are a large number of unemployed graduates at bachelor's degree or higher level. The qualifications of these graduates do not meet the requirements of the market. The surplus of social sciences graduates is particularly large. As for workers with little or secondary education, there is also a large number of unemployed, compared with available vacancies handled by the Department of Employment. But the employers prefer migrant workers for lower wages and less stringent labour protection and occupational safety standards including extraordinary long working hours. *Thirdly*, the working-age population (15-59 years old) is decelerating and labour participation rate dropped to 71.75% in the 2nd quarter of 2010, compared with 73.01% in the previous 2nd quarter. Meanwhile, the number of home workers and elderly not working has expanded.

- Thai children have IQ/EQ lower than the average level (90-110), recommended by the World Health Organization, partly due to iodine deficiency and anemia among pregnant women and children especially during the

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และผลการสอบ O-net ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกลุ่มวิชาพื้นฐานสำคัญ ทั้งคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ ต่ำกว่าเกณฑ์มาก สถานศึกษาที่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ยังมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ และมีความแตกต่างด้านคุณภาพในระหว่างพื้นที่มาก

- ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อระบบสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มรายได้ต่ำ การศึกษาต่ำ และผู้สูงอายุ และยังสามารถเข้าถึงบริการได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามทรัพยากรด้านสาธารณสุขยังไม่เพียงพอและยังมีความเหลื่อมล้ำที่ทำให้มาตรฐานการบริการสุขภาพมีความแตกต่างกันมากในระหว่างพื้นที่ จึงต้องเร่งรัดการลงทุนขนาดใหญ่ด้านสุขภาพภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำของการกระจายทรัพยากรสาธารณสุข และสร้างมาตรฐานคุณภาพการให้บริการให้ใกล้เคียงกันมากขึ้น รวมทั้งมีการปรับระบบสุขภาพให้มีความสมดุลและนำไปสู่การส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในระดับครอบครัว ชุมชน

- ประชาชนมีปัญหานี้สินมากขึ้นและความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ความไม่เป็นธรรมต่อลูกหนี้ที่มีทั้งในกลุ่มลูกหนี้ในระบบและกลุ่มลูกหนี้ในระบบทั้งที่เกี่ยวกับสัญญาเงินกู้/ สัญญาจำนอง การขายสินทรัพย์ในราคาต่ำ การคิดดอกเบี้ยจากการผิดนัดการชำระตามกำหนดเวลาในอัตราที่สูงกว่าสัญญา เป็นต้น การร้องเรียนผู้บริโภคเรื่องสินค้าและบริการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ยังคงกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มผู้มีการศึกษาและผู้ที่อยู่ในเมืองที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากกว่าและผลการสำรวจแสดงว่าการร้องเรียนมีเพียงร้อยละ 10.8 ของปัญหาที่เกิดขึ้น และผู้ร้องเรียนที่มีความพึงพอใจน้อย / น้อยที่สุดและไม่พึงพอใจมีรวมประมาณร้อยละ 47

- พฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่ โดยเฉพาะในกลุ่มสตรีและวัยรุ่นมีความน่าเป็นห่วงมากขึ้น นอกจากนี้กลุ่มผู้มีรายได้ต่ำมีสัดส่วนการใช้จ่ายซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ต่อรายจ่ายรวมสูงกว่ากลุ่มที่มีรายได้สูง (ร้อยละ 0.82 สำหรับกลุ่ม quintile ที่ 1 และร้อยละ 0.45 สำหรับ quintile ที่ 5 สำหรับกลุ่มที่อยู่ในเขตเทศบาล) และอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดยังเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มสตรี

ages of 0-6 years old when brain development is at its peak, and partly due to immature pregnancy. Education scores at grade 3 level and O-Net test scores in key subjects including mathematics, English and sciences at grade 12 level are considerably below the standard, and reveal sizable gaps among different areas.

- Thai people, especially women and adolescents, exhibit more risk behaviors in terms of alcohol drinking and smoking. Low-income groups spend a larger share of their expenditures on alcoholic beverages and cigarettes than high-income groups (0.82% by the 1st quintile compared with 0.45% by the 5th quintile of municipal residents). Drug-related crimes are rising especially among women.

- People, especially low-income, poorly-educated, and the elderly, have better access to and have higher confidence in the healthcare system. Nevertheless, healthcare resources are still inadequate and there is a large gap between the qualities of service in different areas. This explains the large investments in health under the Strengthening Thailand Action Plan 2012 to address the unequal distribution of health infrastructure and resources and to achieve a more even standard of services, as well as to reorient the healthcare system toward health promotion and disease prevention at the family and community level.

- Indebtedness has expanded while debt-servicing capacity has reduced. Unfair treatment of institutional and non-institutional debtors ranges from those concerning loan contracts/mortgage agreements, undervalued selling of assets, charging an interest on overdue payment at higher rate than stipulated in the contract, etc. Consumers' complaints about goods and services have been on the rise, but come largely from well-educated and urban dwellers who have better access to information. A recent survey shows that the complaints account for only 10.8% of actual problems, and of those who filed the complaints, 47% were not satisfied, fairly satisfied and marginally satisfied with the result.

เรื่องเด่นประจำฉบับ “วิสาหกิจเพื่อสังคมและความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจต่อสังคม: ภาครัฐร่วมการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม”

ความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยเฉพาะผลกระทบต่อความสมานฉันท์ ต้นทุนและโอกาสทางเศรษฐกิจ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งในแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำให้สัมฤทธิ์ผลนั้นภาคธุรกิจเอกชนจะเป็นพลังร่วมที่สำคัญเนื่องจากมีทั้งศักยภาพ ทรัพยากร และช่องทางการดำเนินการที่ยืดหยุ่น แต่ผลการสำรวจบริษัทต่างๆ ทั่วประเทศพบว่า การดำเนินกิจกรรมเพื่อรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) ส่วนใหญ่ยังคงเป็นการบริจาคเงินและสิ่งของถึงร้อยละ 98.5 จึงไม่สามารถช่วยแก้ปัญหาความยากจนและช่วยสร้างโอกาสทางอาชีพได้อย่างยั่งยืน การดำเนินกิจกรรมของภาคธุรกิจเอกชนที่ตั้งเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาความยากจน สร้างความเป็นธรรมและโอกาสแก่คนระดับล่างมีเพียงร้อยละ 58.8 สำหรับกิจการเพื่อสังคมที่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ตื่นันผลกระทบ (Impact) ยังไม่มากนัก เนื่องจากมีขนาดเล็กและมีข้อจำกัดด้านเงินทุนและการบริหารจัดการ

ภาคเอกชนจึงควรพิจารณาเพิ่มบทบาทในการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและความยากจนอย่างยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมหรือต่อยอดในกิจกรรมที่ภาครัฐและภาคีการพัฒนาอื่นๆ ขาดความเชี่ยวชาญ และศักยภาพ หรือมีความยืดหยุ่นน้อยกว่า ขณะที่ภาครัฐต้องเน้นบทบาทการหนุนเสริมให้ภาคธุรกิจเอกชนตระหนักที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความเป็นธรรมและสร้างโอกาสอย่างยั่งยืน โดยการณรงค์ผ่านสื่อถึงความรู้และความจำเป็นของ CSR และกิจการเพื่อสังคม การใช้มาตรการภาษีที่จูงใจ การกำหนดให้บริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะต้องจัดทำรายงานเพื่อใช้เผยแพร่กิจกรรมของบริษัทมหาชนทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งการจัดตั้งกองทุนร่วมทุนโดยภาครัฐ หรือกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อ CSR และกิจการเพื่อสังคม เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของ CSR และกิจการเพื่อสังคมให้มีความมั่นคงทางการเงินมากขึ้น

This issue's highlight is “Social Enterprise and Corporate Social Responsibility : Partnership to Reduce Social Inequality”

Inequality poses a significant obstacle to national development. It has far-reaching implications on social cohesion, economic cost and benefit and personal safety. Collaboration from the private sector is essential for overcoming inequality as the private sector has the potential, resources and more flexibility than the public sector. But a survey of business enterprises all over the country reveals that 98.5% of the companies' CSR is in the form of donation of fund and materials, which is ineffective at reducing poverty and creating sustainable income opportunities. Only 58.5% of the private sector's CSR activities set a target to reduce poverty, provide opportunities to grassroots people, and enhance social justice. As for social enterprises, they have not made noticeable impact on poverty and inequality as most are constrained by their small size, resources and managerial skills.

The private sector should consider expanding its role in solving problems from inequality and poverty for sustainability by stepping in where the public sector and other development partners do not have the flexibility or the necessary expertise. The public sector has to promote the awareness and the involvement of the private sector in the strive for social justice by way of campaigning for CSR and social enterprises, providing tax incentives, requiring public companies registered at the Stock Exchange of Thailand to publicly report on company's economic, social and environment activities. Another idea is for the Government to establish a Government CSR and social enterprise venture capital or loan fund to strengthen the financial prospect of CSR and social enterprises.